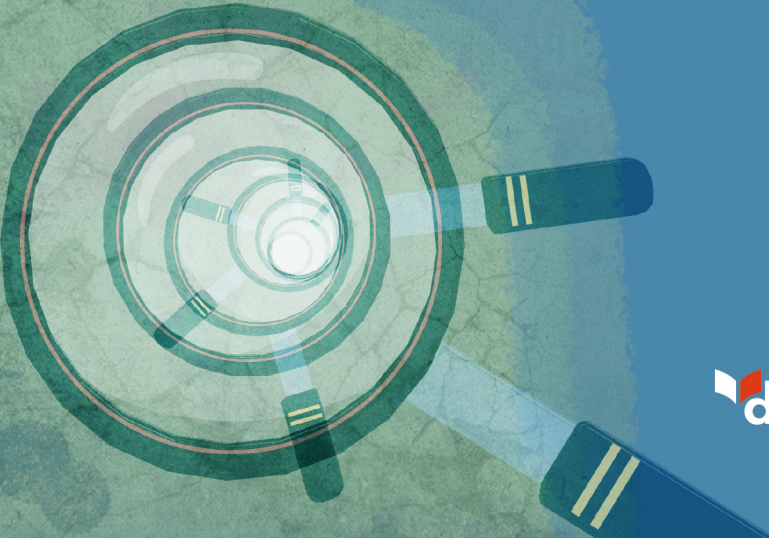

MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK

Farklı Alanlardan Araştırma
Bulguları ve Değerlendirmeler

Editör: Ali Ayten

MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK

**Farklı Alanlardan Araştırma Bulguları ve
Değerlendirmeler**

Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları
The Center for Values Education Press

© Eserin Her Türlü Basım Hakkı Anlaşmalı Olarak
Ensar Neşriyat'a Aittir.

ISBN: 978-605-4036-96-7
Sertifika No: 17576

Kitabın Adı

Manevi Danışmanlık ve Rehberlik
Farklı Alanlardan Araştırma Bulguları ve Değerlendirmeler

Editör

Ali Ayten

Yayın Koordinatörü

Hulusi YİĞİT

Yayına Hazırlayan

Furkan ÇELİKTAŞ

Tasarım

Nuray YÜKSEL

Baskı-Cilt

ÇINAR MAT. ve YAY. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
100. Yıl Mahallesi Matbaacılar Caddesi Ata Han No:34 / 5 Bağcılar - İSTANBUL
Tel: 0212 628 96 00 - Faks: 0212 430 83 35
Sertifika No: 12683

1. Basım

Mart 2019

İletişim

Ensar Neşriyat Tic. A.Ş.
Düğmeciler Mah. Karasüleyman Tekke Sokak. NO :7 Eyüpsultan-İSTANBUL
www.ensar nesriyat.com.tr e-mail: siparis@ensar nesriyat.com.tr

MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK

**Farklı Alanlardan Araştırma Bulguları ve
Değerlendirmeler**

Editör: Ali Ayten

İstanbul – 2019

ÖZGEÇMİŞLER

Ali AYTEN

1979'da Konya'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Derbent'te tamamladı. 2002 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2004'te *"Kendini Gerçekleştirme ve Dindarlık İlişkisi"* başlıklı çalışmasıyla yüksek lisansını bitirdi. 2009'da *"Prososyal Davranışlarda Dindarlık ve Empatinin Rolü"* başlıklı teziyle doktorasını tamamladı. Evli ve üç çocuk babası olan yazar, halen Marmara Üniversitesi ilahiyat Fakültesi "Din Psikolojisi" anabilim dalında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Din psikolojisi alanında çalışmaları bulunan Ayten'in eserleri şunlardır: *Psikoloji ve Din, Din Psikolojisi, Empati ve Din, Popüler Dindarlık, Tanrıya Sığınmak: Dini Başa Çıkma Üzerine Psiko-sosyal Bir Araştırma, Erdeme Dönüş, Mutluluğun Peşinde, Din ve Sağlık*.

Aysun ÖZKAN

2006 yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Psikolojisi Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2009 yılında "Türbe Ziyaretlerinin Psiko-Sosyolojik Boyutu (Eyüp Sultan Türbesi Örneği)" başlıklı teziyle yüksek lisans programını tamamladı. 2007 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nda Kur'an Kursu Öğreticisi olarak göreve başladı. Halen Diyanet İşleri Başkanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın Hastanelerde Manevi Destek Sunmaya Yönelik imzaladığı 27.07.2015 tarihli protokol kapsamında Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde "Manevi Destek Görevlisi" olarak görevini sürdürmektedir. Ayrıca yazar, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Psikolojisi doktora programında eğitimini çalışmakta olduğu manevi danışmanlık alanındaki teziyle sürdürmektedir. Din psikolojisi alanında seminer ve kitap çalışmalarına devam etmektedir.

Ayşe KAYA-GÖKTEPE

2011 yılında Uluslararası Saraybosna Üniversitesi (IUS) Sanat ve Sosyal Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü'nden fakülte ikinciliği derecesiyle mezun olmuştur. 2014 yılı güz döneminde Üsküdar Üniversitesi SBE Klinik Psikoloji anabilim dalından mezun olmuş ve Uzman Klinik Psikolog unvanını almaya hak kazanmıştır. 2018 yılında Marmara Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Din Psikolojisi Bilim Dalı doktora programından mezun olmuştur. Bilişsel Davranışçı Terapiler, Şema Terapi, Çözüm Odaklı Terapi ve EMDR (Göz Hareketleri İle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme) konularında eğitim ve süpervizyonlarıyla uluslararası onaylı uygulayıcı sertifikaları mevcuttur. Ayrıca Sanat Terapileri, Müzik Terapi, projektif psikolojik test eğitimleri, Aile Danışmanlığı gibi pek çok konuda da eğitimler almıştır. 2017 yılından bu yana I.P.I.'de (İstanbul Psychodrama Instute) psikodrama eğitimine devam etmektedir. Ayşe Kaya Göktepe, hâlen farklı internet sitelerinde ve dergilerde psikoloji içerikli köşe yazarlığı yapmaktadır. Ayrıca ulusal/uluslararası çeşitli proje çalışmalarına devam etmekte olup, seminer ve kitap çalışmalarını sürdürmektedir. Psikoloji alanında çeşitli konularda makale çalışmalarının yanı sıra "Sanat Terapi" ve "Tükenmişlik sendromu" isimli iki kitabı bulunmaktadır. 2011 yılından bu yana üniversiteler, hastaneler ve psikolojik danışmanlık merkezlerinde çalışmaktadır. Şu an İstanbul Şehir Üniversitesi'nde tam zamanlı öğretim görevlisi olan Dr. Ayşe KAYA GÖKTEPE, Bursa doğumlu olup evli ve bir çocuk sahibidir.

Hatice KILINÇER

1986 yılında Van'da doğdu. İlk ve orta öğretimini Van'da tamamladı. Açık öğretim lisesinden mezun olduktan sonra 2015'te psikoloji 2016 yılında ise ilahiyat fakültelerinden mezun oldu. Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde ve anaokuluda çalıştı. Suriyeli mülteci çocuklarla Türk çocukların kaynaşması projesinde görev aldı. Marmara Üniversitesi Aile Danışmanlığı Programını (450 saat) tamamladı. 2017

yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Psikolojisi programında *“Tıp, Psikoloji, İlahiyat Öğrencilerinin Türkiye’deki Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Uygulamalarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma”* isimli yüksek lisans tezini tamamladı. Çözüm Odaklı Terapi, Oyun Terapisi, Psikodrama, Zeka Testleri, Yetişkin Testleri, Çocuk Gelişim Testleri eğitimleri aldı. Satır Dönüşümsel Sistematik Aile Terapisi Eğitiminin ikinci yılında olan yazar hâlen Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Psikolojisi programında doktora eğitimine devam etmektedir.

Neslihan YAMAN

Lisans öğrenimini 2009 yılında İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında tamamlamıştır. Yüksek lisans öğrenimini “The University of Nottingham, School of Education, MA Counselling” programında 2013 yılında tamamlayarak, 2014 yılında Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programında doktora öğrenimine başlamıştır. 2013 yılından itibaren ise Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı’nda Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır. İlgi duyduğu konular: “Çocuk istismarı, öyküsel terapi, varoluşçu terapi, yaratıcı drama, çocukla etkili iletişim, öğrenme güçlüğü ve değerlendirilmesi, çocuklarda davranış ve uyum sorunları”dır.

Sema KARAGÖZ

2007 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretmenliği Bölümü’nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Psikolojisi Bilim Dalı’nda 2010 yılında yüksek lisans programını tamamladı. Haliç Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü’nden 2014 yılında birincilikle mezun oldu. 2016

yılında İstanbul Esenyurt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı'ndan mezun olarak Klinik Psikolog unvanını almaya hak kazandı. Bilişsel Davranışçı Terapiler, Mindfulness Temelli Terapiler, Çocuk Merkezli ve BDT Ağırlıklı Oyun Terapisi, Çözüm Odaklı Terapi, Ölüm ve Yas Terapisi, Hasta ve Yakını Psikolojisi, Kanser Hastalarıyla Çalışma-Psikoonkolojisi Eğitimi ve Şema Terapi alanlarında eğitim almış olup, Aile Terapisi Eğitimi süpervizyon aşamasındadır. 2016 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı'na araştırma görevlisi olarak atanan yazar, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Psikolojisi programında doktora öğrencisidir.

Zeliha SUBAŞI

Bursa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bursa'da tamamladı. 2011 yılında İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi'nde başladığı yüksek lisansını 2014'te "Yaşamda Anlam ve Dindarlık İlişkisi" başlıklı çalışmasıyla Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde bitirdi. 2019 yılında aynı üniversitede "Kültürel Psikoloji Bağlamında Yerel Sağaltım Yöntemleri" başlıklı tezi ile doktora-sını tamamladı. Viyana Viktor Frankl Enstitüsü tarafından akredite edilen Temel Varoluşçu Analiz Eğitimi'ni ve Cinsel Sağlık Enstitüsü tarafından düzenlenen eğitimle Aile Danışmanlığı Sertifikası'nı aldı. Fransa'daki La Société Des Psychanalystes Et Psychologues Bilingues topluluğundan onaylı Didaktik Psikanalist Eğitimi'ni tamamlayarak psikanalist unvanı almaya hak kazandı. Turuncu Psikoloji adlı internet sitesinde köşe yazarlığı yapmakta, kitap ve makale çalışmalarını sürdürmektedir. Uzmanlık alanları Varoluşçu Psikoloji, Seksoloji, Din ve Maneviyat Psikolojisi, Sosyal Psikoloji ve Kültürel Psikoloji'dir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde akademisyen olan Dr. Zeliha SUBAŞI, 2018 yılından bu yana Amerika'daki Georgia Southern University'de misafir araştırmacı olarak bulunmakta ve çalışmalarına Amerika'da devam etmektedir.

Zeynep SAĞIR

“Suriyeli Mültecilerde Dini Başa Çıkma ve Ruh Sağlığı” başlıklı çalışmasıyla 2014’te yüksek lisansını Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Psikolojisi Bilim Dalında tamamladı. 2018’de İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Psikolojisi Bilim Dalında “Suriyeli Kadın Mültecilerde Kültürel Uyum, Ruh Sağlığı ve Din” başlıklı çalışmasıyla doktor ünvanını aldı. Doktora çalışmaları esnasında üç uluslararası ödüle layık görüldü: Engelsiz Dünya Ödülleri kapsamında verilen *Jüri Özel Ödülü* (İstanbul, Aralık-2016), Kanada-Ottawa’da düzenlenen *Society for the Psychological Study of Social Issues and the Society of Australasian Social Psychology* toplantısına çağrılan 4 doktora öğrencisinden biri olarak *1000 Kanada Doları Yolculuk Ödülü* (2016-Ekim) ve Amerikan Psikoloji Derneği’nin (APA), 2018 San Francisco’daki toplantısında, mültecilere yönelik çalışmalarından dolayı Travma Bölümü (Division 56) tarafından verilen *1000\$ ve bölüme 1 yıllık ücretsiz üyeliği* kapsayan ödül. Ayrıca Sağır, Norveç’te MODRN Projesi kapsamında entegrasyon uzmanı olarak çalışmaktadır. Kültürel uyum, başa çıkma, travma, kimlik, dindarlık, göç, kadın, yoksulluk, sosyal adalet konularında uluslararası sunumları ve yayınları bulunmaktadır. Sağır, halen Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Psikolojisi Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Önsöz

Manevi danışmanlık ve rehberlik konusu Türkiye’de 1990’lı yıllarda gündeme gelmiş ancak çeşitli nedenlerde uygulamaya geçirilememiştir. 2012 yılında gerçekleştirilen Din Psikolojisi ve Manevi Bakım Çalıştayı konunun akademik platformda yeniden tartışılmaya başlanmasını sağlamıştır. Bu çalıştayda, başta kavramsallaştırma olmak üzere kapsam, görev tanımı, uzman yetiştirme programı, çalışma alanları, karşılaşılabilecek güçlükler ve çözüm önerileri üzerinde durulmuştur. O günden bu yana konuyla ilgili olarak pek çok akademik toplantı, çalıştay ve kongre gerçekleştirilmiştir. Başta din psikolojisi, psikoloji, din sosyolojisi ve din eğitimi olmak üzere pek çok farklı disiplinden akademisyenler bu interdisipliner alana katkıda bulunacak çalışmalar ortaya koymuştur. Yüksek lisans ve doktora tezleri, kitaplar ve makaleler kaleme alınmıştır. Değerler Eğitimi Merkezi (DEM) de bu süreçte tartışmalara akademik katkı sağlamak amacıyla bünyesinde bir araştırma grubu oluşturmuştur. Yüksek lisans ve doktora öğrencilerini destekleyerek konunun akademik düzeyde tartışılması ve geliştirilmesi için gerekli adımları atmıştır. Bu çerçevede psikolog ve ilahiyatçılardan oluşan araştırma grubu manevi danışmanlık ve rehberlikle ilgili akademik bilgi eksikliğini gidermek için çeşitli yayınlar yapmıştır. Elinizdeki kitap da bu kapsamda çalışmaların biraraya getirilmesinin bir ürünüdür. Kitap, manevi danışmanlık ve rehberliğin farklı alanlarda uygulanabilirliğini tartışan yedi bölümden oluşmaktadır.

Bu bölümlerde hastalar, ebeveynler, engelliler, çocuklar, mahkûmlar ve göçmenlere yönelik uygulanabilecek manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri üzerinde durulmaktadır. Ayrıca terapi süreçlerinde danışanların başa çıkma süreçlerinde maneviyatın rolü de bölümlerde gerek müstakil olarak gerekse manevi danışmanlık ve rehberlik sürecinin bir parçası olarak ele alınmaktadır.

“Terapötik Süreçte Maneviyat: Ruh Sağlığı Alanı Çalışanlarının Değerlendirmeleriyle Ülkemizden Örnekler” başlıklı ilk bölümde Neslihan Yaman, terapötik süreçte maneviyatın yeri ve ruh sağlığı çalışanlarınca maneviyatın uygulamalarda nasıl konumlandırıldığı meselesini ele almaktadır. Yazar çalışmasının giriş kısmında, alan yazın incelemesi doğrultusunda “Maneviyat nedir?”, “Terapötik süreçte maneviyat nasıl yer almaktadır?” sorularına yanıt aramaktadır. Saha çalışmasını değerlendirdiği ikinci kısımda ise yazar, “Maneviyat kavramının anlam ve kapsamı nasıl tanımlanmaktadır?”, “Terapötik süreçte maneviyata yer vermeye dair düşünceler nelerdir?”, “Terapötik süreçte maneviyata ne şekilde ve hangi tür uygulamalarla yer verilmektedir?”, “Manevi temelli uygulamaların etkileri nelerdir?” gibi sorulara İstanbul’daki ruh sağlığı çalışanlarıyla yapılan görüşmelerden hareketle cevaplar aramaktadır.

Kitabın ikinci bölümü hâlihazırda İstanbul’daki bir devlet hastanesinde manevi destek görevlisi olarak hizmet veren Aysun Özkan tarafından kaleme alınmıştır. Yazar bölümünde, hastanelerdeki manevi destek uygulamalarında hizmet veren manevi destek görevlilerinin muhataplarının (hasta, hasta yakını ve hastane personeli) başa çıkma sürecinde kullandıkları manevi kavramlar ve bu kavramlara yükledikleri anlamları ele almaktadır. Yazar, manevi destek uzmanlarına uyguladığı yarı yapılandırılmış mülakat tekniğiyle bulgularını toplamıştır. Yazar kitabın bu bölümünde, hastane ortamında kullanılan “imtihan, ceza, mükafaat, sabır, kader, şükür, alçakgönüllük, dini dönüşüm ve manevi olgunlaşma” gibi kavramlara yüklenen anlamları ve bu kavramların başa çıkma sürecinde geçirdiği dönüşümü bulgular çerçevesinde değerlendirmektedir.

Psikolog Hatice Kılınçer, “Manevi Danışmanların Aile Danışmanlığı Hakkındaki Algı ve Tutumları” başlıklı üçüncü bölümde, Aile ve Dini Rehberlik Bürolarında (ADRB) hizmet veren görevlilerin, aile danışmanlığı hakkındaki algı ve tutumlarını ele almaktadır. Yazar ilgili bölümün ilke kısmında aile danışmanlığı ve ADRB’lerle ilgili kısa bir bilgilendirmeye yer vermektedir. İkinci kısımda ise yazar, “manevi desteğin kapsam ve içeriği, manevi destek uygulamalarında kullanılan yöntemler, manevi danışmanların hizmet içi eğitime yönelik değerlendirmeleri ve mesleki yeterlilik durumları, psikolog ve aile danışmanlarına yönelik algı ve tutumlar” olmak üzere dört ana başlık altında meseleyi elde ettiği bulgular ve alanyazındaki çalışmalar çerçevesinde analiz etmektedir.

Kitabın dördüncü bölümünde ise uzman klinik psikolog Ayşe Kaya-Göktepe, çocuklara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik konusunu ele almaktadır. Yazar öncelikle çocukların fiziksel, bilişsel, sosyal ve manevi gelişimleri üzerinde durmaktadır. Ayrıca yazar sahada 0-18 yaş grubuyla çalışan çeşitli sosyal meslek gruplarından yetişkin bireylerle gerçekleştirdiği mülakat bulgularını da bölümünde değerlendirmektedir. Bu çerçevede ülkemizde çocuklara yönelik olarak uygulanacak manevi danışmanlık hizmetlerinin çerçevesini, zorluklarını ve muhtemel katkılarını araştırma bulguları ve alanyazındaki araştırmalar kapsamında tartışmaktadır.

Psikolog/ilahiyatçı Sema Karagöz, kanser tanılı hastalar ve hasta yakınlarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamalarını kitabın beşinci bölümünde ele almaktadır. “Kanser Tanılı Hasta ve Yakınlarına Yönelik Manevi Danışmanlık ve Rehberlik” başlıklı bu bölümde yazar, kanser hastalığı süresince hasta ve yakınlarının dini ve manevi boyuta ilişkin tecrübelerini değerlendirmektedir. Bu amaçla gerçekleştirdiği nitel araştırmanın bulgularını sunmaktadır. Yazar, bu çerçevede hasta ve yakınlarının kanser hastalığını “kader”, “imtihan”, “günahlara kefare” ve “ceza” kavramlarıyla anlamlandırma süreçlerini değerlendirmektedir. Değişen yaşam koşullarıyla baş et-

meye çalışırken hasta ve yakınlarının “Allah inancı”, “sabır”, “şükür, “dua etme”, “Allah’ın rızasını kazanmak” ve “zikir çekme” gibi unsurlara başvurduklarını belirtmektedir. Yazar ayrıca kanser hastalığı süresince hastaların ve yakınlarının zaman zaman manevi zorluklar yaşadığına ve profesyonel desteğe ihtiyaç duyduğuna dair bulgularından hareketle, manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetinin rolünü ve gerekliliğini vurgulayarak, uzmanlara yönelik pratik önerilerde de bulunmaktadır.

“Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Çalışmaları” başlıklı altıncı bölümde psikolog Zeliha Subaşı, öncelikle suça ve suç teorilerine dair biyo-psiko-sosyolojik yaklaşımlardan sonra, suç çeşitleri, suç ve ruhsal bozukluklar arasındaki ilişki üzerinde durmaktadır. Cezaevlerinde manevi danışmanlık ve rehberliğin gerekliliğini ele almakta ve cezaevlerinde hizmet verecek manevi danışmanların kullanabileceği beş adımlı bir model önerisinde bulunmaktadır. Kitabın yedinci ve son bölümünü ise Zeynep Sağır kaleme almıştır. Sağır, göçmenlere ve mültecilere sunulabilecek manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden bahsetmektedir. Söz konusu bölümde yazar, mültecilerin ve göçmenlerin psikolojisi, başa çıkma süreçleri, savaş ortamlarında yaşadıkları sıkıntılar ve yeni kültüre adaptasyon sürecinde yaşadıkları güçlükler üzerinde durmaktadır. Sağır, özellikle ülkemizdeki sığınmacıların kültürlenme sürecinde manevi danışmanlık ve rehberliğin muhtemel katkılarını dile getirmekte ve bu konuda bazı önerilerde bulunmaktadır.

Kitap yukarıda isimleri zikredilen araştırmacıların fedakârlıkları ve öz verili çalışmalarıyla ortaya çıkmıştır. Bu nedenle bu eserin ortaya çıkmasında emekleri geçen kıymetli yazarlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Projeyi destekleyerek alandaki akademik birikime katkıda bulunma imkânını araştırmacılara sunan Değerler Eğitimi Merkezi-ne, özellikle Hulusi Yiğit’e şükranlarımı sunuyorum. Bu kitap sadece manevi danışmanlık ve rehberlik konusuna ilgi duyan lisans ya da lisansüstü öğrencilerinin yararlanması amacıyla hazırlanmamıştır.

Buna ilaveten terapi süreçlerinde dinî ya da manevî unsurların dahil olmasını yararlı bulacak psikolog ve psikiyatristlere de fikirler verebilmeyi hedeflemektedir. Takdir şüphesiz okuyucularıdır. Yazarlar ve editör bu fikirlerin olgunlaştırılması çerçevesinde yapılacak hertürlü akademik eleştiri ve katkıya açıktır. Ülkemizde henüz yeni sayılabilecek manevî danışmanlık ve rehberlik çalışmalarına katkı sağlaması ümidiyle...

Ali AYTEN
Üsküdar 2019

İÇİNDEKİLER

Önsöz 7

1	Terapötik Süreçte Maneviyat: Ruh Sağlığı Alanı Çalışanlarının Değerlendirmeleriyle Ülkemizden Örnekler <i>Neslihan Yaman</i>	17
2	Manevi Danışmanlıkta Kullanılan Kavramlar ve Pratikteki Algısı <i>Aysun Özkan</i>	45
3	Manevi Danışmanların Aile Danışmanlığı Hakkındaki Algı ve Tutumları <i>Hatice Kılınçer</i>	99
4	Çocuklarla Manevî Danışmanlık ve Çocukların Manevî İhtiyaçlarına Yönelik Bir Araştırma <i>Ayşe Kaya-Göktepe</i>	145
5	Kanser Tanılı Hasta ve Yakınlarına Yönelik Manevi Danışmanlık ve Rehberlik <i>Sema Karagöz</i>	187
6	Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Çalışmaları <i>Zeliha Subaşı</i>	233
7	Zorunlu Göç ve Travmatik Olaylarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik <i>Zeynep Sağır</i>	267

Elinizdeki kitap Değerler Eğitimi Merkezi bünyesinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik konusundaki çalışmalara akademik katkıda bulunmak amaçlı oluşturulan araştırma grubu tarafından hazırlanmış ikinci kitaptır. Kitapta kanser hastaları ve yakınlarına, çocuklara, göçmen ve mültecilere, tutuklu, mahkûm ve yakınlarına, hasta ve yakınlarına uygulanabilecek manevi danışmanlık hizmetleri konusu alanından uzman psikolog ve ilahiyatçılar tarafından ele alınmıştır. Ayrıca kitapta terapi alan danışanların başa çıkma süreçlerinde maneviyatın rolüne de değinilmiştir.

Kitap sadece manevi danışmanlık ve rehberlik konusuna ilgi duyan lisans ya da lisansüstü öğrencilerinin yararlanması amacıyla hazırlanmamıştır. Buna ilaveten terapi süreçlerinde dinî ya da manevî unsurların dahil olmasını yararlı bulacak psikolog ve psikiyatristlere de fikirler verebilmeyi hedeflemektedir. Ülkemizde henüz yeni sayılabilecek manevî danışmanlık ve rehberlik çalışmalarına katkı sağlaması ümidiyle...

ISBN: 978-605-4036-96-7

9 786054 036967

siparis @ ensarnesriyat.com.tr

